

ANKARA KARACABEY İMARETİ MİMARİ DIMAŞKLI EBU BEKİR OĞLU AHMED ÜZERİNE BİR DENEME

A STUDY ON THE ARCHITECT OF THE KARACABEY İMARET IN ANKARA: AHMED İBN ABU BAKR AL-DİMASHQÎ

Mustafa Çağhan KESKİN*

Öz

On dört ve on beşinci yüzyıl Osmanlı mimarlığının aktörleri hakkındaki veriler son derece sınırlıdır. Mimarın adını içeren sınırlı sayıda kitabe ve önemli bir sultan yapısının mimarını anan birkaç çağdaş yazma, bazı mimarların adının sanat ve mimarlık tarihi literatürüne geçmesini sağlamıştır. Ankara'da 1427 yılında Karaca Bey tarafından inşa edilen imaretin kitabesi, Ebu Bekir oğlu Ahmed adlı bir mimarın adını barındırması bakımından Osmanlı mimarlık tarihi açısından özellikle değerlidir. On beşinci yüzyılın ilk yarısında faaliyet gösterdiği anlaşılan bir Osmanlı mimarı olan Ahmed'e ilişkin tek kaynak Karacabey İmaretini girişinde bulunan bu kitabdır. Karacabey İmaretini inşa edebilecek yetkinlikte bir mimar olan Ahmed, dönemi içinde başka yapılarda da görev almış olmalıdır. Bu çalışma, Ahmed'in Ankara ve Amasya gibi kentlerde gelişen muhtemel kariyerini, kendisi gibi mimar olan babası Ebu Bekir'e ilişkin veriler, tarihi kaynaklar ve dönemin mimarlık ürünleri üzerinden ortaya koymayı amaçlayan bir denemdir.

***Ahahtar Kelimeler:** Ankara, Erken Osmanlı Mimarlığı, Amasya, Karacabey İmaretini, Ebu Bekir oğlu Ahmed, Osmanlı Mimarları,*

Abstract

The information about the 14th and early 15th century Ottoman architects is intensely inadequate. In fact, the only extant information on the architects of early Ottoman world is their names. Apart from several historical chronicles which somehow mention the name of the architect of a significant monument, the only sources regarding the names of Early Ottoman architects are the inscriptions, which took place in the art and architecture literature. The inscription of the imaret, built in 1427 by Karacabey in Ankara, giving the name of an architect, Ahmed ibn Abu Bakr (Ahmed the son of Abu Bakr) is very significant for History of Ottoman Architecture. This inscription is the only source on Ahmed who was in charge in the first half of the 15th century. Ahmed, who was an competent architect to build an imaret as Karacabey, should had taken in charge in several monuments, as well. This paper aims to reveal the possible career of Ahmed around Amasya and Ankara region with taking account of the data on his father Abu Bakr, who was an architect as well, historical sources and the contemporaneous architectural monuments nerby Ankara.

***Keywords:** Ankara, Early Ottoman Architecture, Amasya, Karacabey İmaret, Ahmed bin Abu Bakr, Ottoman Architects,*

* Dr. Öğretim Üyesi, Kadir Has Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, İstanbul. ♦ ORCID ID: 0000-0002-6514-1328 ♦ E-mail: caghankeskin@gmail.com

On dört ve on beşinci yüzyıl Osmanlı mimarlığının aktörlerine ilişkin veriler son derece sınırlıdır. Mimarın ya da yapıda görev alan bir usta veya sanatçının adını içeren az sayıda kitabe ve önemli bir sultan yapısının mimarını rastlantısal olarak anan birkaç çağdaş yazma, bazı aktörlerin adının sanat ve mimarlık tarihi literatürüne geçmesini sağlamıştır. Çelebi Sultan Mehmed'in damadı ve aynı zamanda Anadolu Beylerbeyi görevinde bulunan Celâleddin Karaca Bey tarafından Ankara'da inşa edilen imaretin kitabesi, mimarın adını barındırması bakımından Osmanlı mimarlık tarihi açısından özellikle değerlidir (Fot. 1-2). Söz konusu kitabe yapının mimarının Ebu Bekir oğlu Ahmed olduğunu bildirmekle birlikte, adı geçen Osmanlı mimarına ilişkin günümüze ulaşan tek kaynağı teşkil etmektedir. Karacabey İmaretini inşa edebilecek yetkinlikte bir mimar olan Ahmed büyük olasılıkla dönemi içinde başka yapılarda da görev almıştır.

Fot. 1: Karacabey İmaretini kuzey cephe

Yapının mimarı olarak Ahmed'in adını veren kitabe, zaman içerisinde yıpranmış; okuma zorlukları, kitabe metnini ilgili kaynaklarda farklılık göstermesine neden olmuştur. Böylece, Ahmed'e ilişkin farklı bilgiler literatüre geçmiştir. Kitabe ilk kez Müzeler Umum eski Müdürü Mübarek Galib (Eldem) Bey tarafından yayımlanmıştır. Mimarın adı bu ilk yayında "Üstâd Sinanu'ddin Ahmed" şeklinde kayda geçmiştir.¹ Günümüz

1 Mübarek Galib, 1928, 25.

Fot. 2: Karacabey İmareti, batı cephe

araştırmalarının, özellikle, kitabe metninin doğrudan Mübarek Galib Bey ya da ondan nakleden kaynaklardan alıntılanmış olması, mimarın literatüre Üstâd Sinanu'ddin Ahmed şeklinde geçmesine neden olmuştur.² İslam dönemi mimarları üzerine eğildiği yayınında Mayer ise, mimar olarak “Üstâd Sinan (?) bin Ahmad” ismini verir ki, buna göre yapıyı inşa eden kişi Ebu Bekir oğlu Ahmed değil, Ahmed'in oğlu Sinan'dır.³

Kitabeyi aktaran yayınlarda, okuma farklılıklarının özellikle Ahmed'i niteleyen unvan kısmında çeşitlilik göstermektedir. Karacabey İmareti üzerine birer monografi yayınlamış olan İbrahim Hakkı Konyalı ve İnci Aslanoğlu kitabenin bu bölümünü “üstâd ibnü üstâd Ahmed” yani “Üstâd oğlu Üstâd” şeklinde vermektedir.⁴ Erken Dönem Osmanlı mimarisinde yazı üzerine detaylı bir araştırma yapmış olan Abdülhamit Tüfekçioğlu, kitabenin okunuşları arasındaki farklara ve okunmasının zorluğuna dikkat çekmekle birlikte, mimarın niteleyen unvan konusunda Konyalı ve Aslanoğlu'na katılmaktadır. Tüfekçioğlu'nun stampaj ve fotoğraf üzerinden el çizimi yaparak okuduğunu belirttiği kitabe (**Fot. 3-4**) řu şekildedir:

Kitabe metni: *'Amile hâzihi'l-'imârete'-ř-şerafete | 'l-mübâreketete üstâd
ibnü üstâd | Ahmed ibnü Ebû Bekir el-Müşeymeş el-Mu'allim | El-'ilm
ilâ ... el-...dâd*

Türkçesi: “*Bu şerefli, mübarek imareti, Ebu Bekir el-Müşeymeş el-Muallim oğlu, üstâd oğlu üstâd Ahmed yaptı*”⁵

2 Mübarek Galib, 1928, 25; Ayverdi, 1989, 262; Demiriz, 1979, 205; Sönmez, 1995, 416; Özbek, 2002, 400; Gündüz Küskü, 2014, 108

3 Mayer, 1956, 124.

4 Konyalı, 1943, 7; Aslanoğlu, 1998, 21.

5 Tüfekçioğlu, 2001, 245.

Kitabede, Ahmed'in babası olarak "Ebû Bekir el-Müşeymeş el-Mu'allim" anılmaktadır. Ebû Bekir, 1414 yılında inşa edilen Merzifon Çelebi Sultan Mehmed Medresesi ve Amasya Bayezid Paşa İmaret'ndeki kitabelerden anlaşıldığı kadarıyla bu yapıların mimarıdır.⁶ Babası da kendisi gibi bir mimar olan Ahmed'in Konyalı, Aslanoğlu ve Tüfekçioğlu'nun "Üstad oğlu Üstad" şeklindeki okuma önermelerini geçerli kılmaktadır.

Fot. 3: Karacabey İmareti taç kapısı (Kaynak: Çakmak, 2001).

Babası Ebu Bekir'in Merzifon ve Amasya'daki kitabeleri, Ahmed'in ailesi ve olası kariyerine ilişkin fikir verici niteliktedir. Çelebi Sultan Mehmed Medresesi kitabesinde "*Ebu Bekir ibn Muhammed Hamzat 'ül Müşeymeş*", Bayezid Paşa İmareti'nin

6 Kitabeler için: Tüfekçioğlu, 2001, 117-124; Sönmez, 1995, 403-404.

kitabesinde ise *Ebu Bekir ibni Muhammed el-ma'ruf bi ibn Müşeymeş el Dimaşkı* ifadeleri yer almaktadır. Tıpkı Karacabey İmareti kitabesinde olduğu gibi Ebu Bekir'in Amasya ve Merzifon'daki kitabelerinde de Müşeymeş ailesine mensubiyete göndermede bulunulur; her iki kitabenin ortak ifadesi, Ebu Bekir'in Müşeymeş oğlu Muhammed'in oğlu olduğunu bildirmektedir.

Fot. 4: Karacabey İmareti kitabesi

Bayezid Paşa İmareti'nde yer alan kitabe, Müşeymeş için "*el Dimaşkı*", yani "Dimaşklı" tabirine yer verir. Bu ifade akla Selçuk'ta bulunan İsa Bey Camisi mimarını getirir. 1375 yılında Aydınoğlu İsa Bey tarafından inşa ettirilen caminin kitabesi mimarın "*Alı ibn Müşeymeş el Dimaşkı*" yani Dimaşklı Müşeymeş oğlu Ali olduğunu ilan eder.⁷ Kitabelerde zikredilen her iki Müşeymeş'in de Dimaşklı olması bunların aynı kişi olduğunu düşündürmektedir. Müşeymeş oğlu Ali, olasılıkla Ebu Bekir'in babası, Ahmed'in ise dedesi olan Müşeymeş oğlu Muhammed'in kardeşidir. Kitabeler aracılığıyla izi sürülen Suriye kökenli ailenin Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde mimari faaliyetlere katkıda bulunan yetkin mimarlar yetiştirdiği görülmektedir. Selçuk İsa Bey Camisi'nin plan ve strüktür kurgusu, Şam Emeviye Camisi'ni model alır. Bu tasarım, mimar Ali'nin Emeviye Camisi'ni yakından tanıdığını ve ailenin Suriye'den Anadolu'ya henüz geldiğini düşündürmektedir. Bu durum, Ahmed'in ailesinin on dördüncü yüzyılın son çeyreğinden itibaren en az üç nesil boyunca Anadolu'da çeşitli kentlerde mimari etkinlik içinde olduklarını işaret eder. Anlaşılan ailenin bir kısmı, XV. yüzyıl başında Amasya çevresinde faaliyet göstermektedir.

Ebu Bekir, Bayezid Paşa ve Karacabey İmaretlerinde bulunan kitabelerde "*el-Mu'allim*" unvanıyla anılır. Bu unvan, XV. Yüzyıl Memlúk coğrafyasında [günümüzde Mısır ve Suriye'yi içeren bölge], ustalaşmış mimarlar için kullanılmaktadır.⁸ Bayezid

7 Mayer, 1956, 54; Sönmez, 1995, 347.

8 Behrens-Abu Saif, 1995, 296; Özbek, 2002, 300.

Paşa İmaretî'nin son cemaat yerinde bulunan 1419 tarihli bir diğer kitabede adı geçen ve aynı unvan ile anılan Zeynüddin bin Zekerıyyâ da muhtemelen aile ile ilişkili Suriye kökenli başka bir mimardır.⁹

Ebu Bekir ve beraberindeki diğer mimar ve/veya ustaların üstlendiği Bayezid Paşa İmaretî ve Çelebi Sultan Mehmed Medresesi, Suriye ve Mısır çevresinde gelişen çağdaş Memlûk mimarisinin izlerini taşımaktadır.¹⁰ On beşinci yüzyılın ilk yarısında Amasya çevresinde inşa edilen, Gümüş Halil Paşa Medresesi (1413-1415), Merzifon Çelebi Sultan Mehmed Hamamı (?) ve II. Murad Camisi (1426-1427), Havza Mustafa Bey İmaretî (1429-1430), Amasya Yörgüç Paşa İmaretî (1430) ile Osmancık Koca Mehmed Paşa İmaretî (1430-1431) gibi anıtsal yapılar ile Bayezid Paşa İmaretî ve Çelebi Sultan Mehmed Medresesi arasında inşa tekniği ve taş dekorasyon programı bakımından paralellikler ve tekrarlanan uygulamalar göze çarpar.¹¹ Mimari benzerlikler, çağdaşlık ve coğrafi yakınlık, adı geçen yapılarda aynı mimar ve usta gruplarının görev aldığı düşünmektedir.

Karacabey İmaretî'nin kitabesinin günümüze ulaşamayan tarih kısmını okuyan ve yayımlayan Mübarek Galib inşa tarihi olarak Hicri 831; diğer bir deyişle Miladi 1427/1428 tarihini vermektedir.¹² Ankara'ya coğrafi olarak yakın olan Amasya, Merzifon, Havza, Osmancık, Gümüş gibi yerleşimlerde aynı yıllarda inşa edilen bu yapılar ile Karacabey İmaretî arasında çeşitli benzerlikler bulunmaktadır. Karacabey İmaret plan şeması bakımından Bayezid Paşa İmaretî, Koca Mehmed Paşa İmaretî ve Yörgüç Paşa İmaretî gibi zaviyeli plan şemasının bir temsilcisi ve aynı zamanda Ankara'daki tek örneğidir. Mihrap eyvanı, orta sofa, yanlarda birer tabhane ve son cemaat revağından oluşan plan şeması, zaman içerisinde değişikliğe uğrasa da temel bölümleri varlığını sürdürmüştür. 1892 yılındaki depremden etkilenmiş ve özellikle güney bölümü zarar gören yapının mihrap duvarı yeniden inşa edilmiştir.¹³ 2005 yılındaki son restorasyonda, mihrap bölümü, Tire Yahşi Bey İmaretî'ne benzer şekilde yeniden inşa edilmiştir.

Yapının özellikle kuzey cephesi özgün detaylar sunar. Taç kapıda toplanan taş işçiliği ve bezeme unsurları, çağdaşları ile yakınlık gösterir. Taç kapının iki yanında, yarım daire profilli silmeler ile çevrelenen dikdörtgen panolarda kabartma olarak işlenen geometrik kompozisyon yer almaktadır. Doğudaki panoda on kollu, batıdaki panoda ise sekiz kollu yıldızlardan oluşan geometrik kompozisyonlara, Ankara'daki çağdaş

9 Keskin, 2015, 21; kitabe için: Tüfekçioğlu, 2001, 121.

10 Batur, 1974, 73; Öney, 1989, 30-31; Tanman, 1999, 82; Gündüz Küskü, 2014, 231-232; Keskin, 2015, 21-28.

11 Çalışmalarda işaret edilen çeşitli benzerlikler için: Bozer, 1999, 292-293; Çakmak, 2001, 52, 65; Çerkez, 2005, 510; Kuban, 2007, 151; Keskin, 2015, 25-33; Keskin, 2017, 240-250.

12 Mübarek Galib, 1925, 25.

13 Ayverdi, 1989, 256; Aslanoğlu, 1998, 2.

örneklerde rastlanmaz.¹⁴ Ebu Bekir tarafından inşa edilen Amasya Bayezid Paşa İmareti son cemaat revağındaki geometrik kompozisyonlar, Karacabey İmareti ile paralellik gösterir. Ancak, en yakın örnek, Karacabey İmareti'nden iki yıl sonra inşa edilen Amasya Yörgüç Paşa İmareti'nin giriş kapısı üzerindeki panodur. Yörgüç Paşa İmareti'ndeki pano, Karacabey İmareti'nde olduğu gibi taç kapı düzenlemesi dahilindeki boş duvar yüzeyinin değerlendirilmesini amaçlar.

Karacabey İmareti'nin mukarnaslı taç kapı kavsarasının ortasında, aşağı doğru uzanan mukarnaslı bir konsol yer alır. Konsollu kavsara düzenine, on beşinci yüzyılın ilk yarısında, Karacabey İmareti'nden başka yalnızca iki yapıda rastlanmaktadır. 1414 tarihli Edirne Eski Cami'nin kuzey taç kapısı kavsarasında böyle bir konsol bulunmakla birlikte Karacabey İmareti taç kapısı düzenlemesi özellikle 1429-1430 tarihleri arasında, Amasya yakınlarındaki Havza'da Yörgüç Paşa'nın oğlu Mustafa Bey tarafından inşa edilen imaretin taç kapısı kavsarası ile benzeşir.¹⁵

Karacabey İmareti'nin dört parçaya bölünmüş kitabesi, kavsaranın ortasında aşağı doğru inen konsolun iki yanında ve yan nişlerin üzerinde bulunur. Taç kapı nişini üç yönden dolaşan kitabeler, Amasya Bayezid Paşa İmareti ve Havza Mustafa Bey İmareti ile paralellik göstermektedir.¹⁶

Tamamı on beşinci yüzyılın ilk yarısında, on beş sene içerisinde inşa edilen Bayezid Paşa İmareti, Yörgüç Paşa İmareti, Mustafa Bey İmareti ve Osmancık Koca Mehmed Paşa İmareti'nin kitabelerinin satırları iki ucu stilize bitkisel motiflerle sınırlandırılmış kartuşlar içine alınmıştır. Kitabelerin kartuşlar içine alınması, on beşinci yüzyılın ilk yarısında az sayıda örnekle sınırlıdır.¹⁷ Karacabey İmareti kitabesi, mukarnas sarkıtları arasında yer almaktadır. Mukarnas sarkıtları ile sınırlanan satırlar, sarkıtları takip eden ince bir silme ile kartuş içine alınmıştır.

Karacabey İmareti'nin taç kapı nişinin üstünde, minare kaidesindeki nişlerde ve iç bölümde tabhane birimlerine açılan kapıların üzerinde on beşinci yüzyıldan itibaren Osmanlı mimarisinde uygulanan Bursa kemerleri bulunmaktadır. Bursa kemeri, Amasya çevresinde ilk defa, Karacabey İmareti'nin çağdaşı iki yapıda, Yörgüç Paşa İmareti ve Mustafa Bey İmareti'nde rastlanır. Özellikle, Mustafa Bey İmareti'nin tabhane birimlerine açılan kapılarında da bulunan Bursa kemerleri, kullanım yeri bakımından Karacabey İmareti ile benzeşir.

Söz konusu benzerlikler, Ahmed'in, Karacabey İmareti ile birlikte, babası ve diğer Suriyeli usta topluluğu ile beraber adı geçen bu yapılarda da görev almış olabileceğini düşündürmektedir.

14 Özbek, 2002, 401.

15 Çakmak, 2001, 39-40.

16 Çakmak, 2001, 91.

17 Çakmak, 2001, 65.

12 ciltlik hacimli bir kent monografisi olan Amasya Tarihi'nin müellifi Hüseyin Hüsameddin (Yaşar), XIV. yüzyıl sonunda Suriye'den göç eden bir miktar Suriyelinin Amasya'ya yerleşerek Bayezid Paşa İmaretinin batısında, Yeşilirmak'ın diğer yakasında bulunan ve günümüzde halen Şamlar Mahallesi olarak geçen bölgeye yerleştiğini bildirmektedir.¹⁸ Bu bilgi, bölgede Suriye nüfusunun gücüne işaret eder. Hüseyin Hüsameddin'e göre kentin güney yönünde yer alan *Şamice* mahallesi ise adını XV. yüzyıl ortalarına kadar burada ikamet etmekte olan Suriye kökenli bir mimardan almaktadır. Halk arasında *Şamice* olarak tanınan *Şemseddin Ahmed eş Şâmi'* yani Şamlı Şemseddin Ahmed adlı bu mimar 847/1443-1444 yılında kendi adıyla anılan bu mahallede bir mescid, önünde bir çeşme ve yanında bir mektep inşa ettirerek bir vakıf düzenlemiştir.¹⁹ Arap kültüründe tüm Suriye coğrafyasını tanımlamak için kullanılan "Şam", Osmanlı ve modern Türk gelenek ve literatüründe Suriye'nin başkenti Dımaşk [İng. Damascus] kentini niteler. Bu da Şemseddin Ahmed'in Dımaşklı olduğuna işaret eder.

Osmanlı geleneğinde belirli isimlerdeki kişilere belirli lakapların verilmesi adettendir. XV. yüzyıl müelliflerinden Yahyâ bin Mehmed el-Kâtib , Osmanlı yazımına ilişkin *Menâhicü'l-İnşa* adlı eserinde Ahmed adlı kişilere "*Şemsü'l-mille ve'd-din*" lakabı ile hitap edilmesi gerekliliğine değinir.²⁰ Osmanlı kaynaklarıyla hayli uğraşmış olan ve daha ziyade mahkeme sicil kayıtlarına dayanarak meydana getirdiği *Bursa Küttüğü* adlı ansiklopedik araştırmasında Bursa'da farklı zamanlarda yaşamış çokça kişiye yer veren Kamil Kepecioğlu bu geleneğin yerleşikliğine işaret ederken, Ahmed adlı kişilerin *Şemseddin* lakabıyla anıldığını bildirir. Konyalı, Aslanoğlu ve Tüfekçioğlu'nun önermeleri, Ahmed'in literatüre yaygın olarak geçtiği gibi kitabede *Sinanüddin* lakabı ile anılmadığını göstermişti. Nitekim bu lakap adı Yusuf olanlara verilmektedir.²¹

Bu durum, Hüseyin Hüsameddin'in Amasya'da ikamet ettiğini bildirdiği Dımaşklı mimar Ahmed ile Karacabey İmaretinin mimarı Ebu Bekir oğlu Ahmed'in aynı kişiler olduğunu düşündürmektedir. Nitekim, Ebu Bekir'in 1414-1417 yılları arasında Amasya çevresinde etkin olduğunun kitabeler aracılığıyla izlenebilmesi, kentteki Suriye kökenli nüfus hareketleri ve Karacabey İmaretinin Amasya ve çevresindeki çağdaşları ile mimari benzerlikleri bu önermeyi destekler niteliktedir. Sonuç olarak, mimar Ahmed'in babası Ebu Bekir ile birlikte 1414-1431 yılları arasında Amasya ve çevresinde inşa edilen anıtsal yapılarda görev aldığı, Suriye nüfusunun yerleşik olarak bulunduğu Amasya'da adını verdiği mahallede ikamet ettiği ve burada yerel bir mimar olarak ünlendiği, coğrafi bakımdan Amasya'ya yakın bulunan Ankara'da Karacabey İmaretinin inşasını üstlendiği sonucuna varılabilir.

18 Yaşar, 2007, 85.

19 Yaşar, 2007, 86.

20 Yahyâ bin Mehmed el-Kâtib, 2014, 37.

21 Kepecioğlu, 2010, 108.

KAYNAKÇA

- Aslanoğlu, İ. (1998). *Ankara Karacabey Külliyesi*. Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı.
- Ayverdi, E. H. (1972). *Osmanlı Mimarisinde Çelebi ve II. Sultan Murad Devri 806-855 (1403-1451)*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları.
- Batur, A. (1974). *Osmanlı Camilerinde Kemer Strüktür-Biçim İlişkisi Üzerine Bir Deneme (1300-1730)*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi.
- Behrens-Abu Saif, D. (1995). Muhandis, Shad, Mu'allim Note on the Building Craft in the Memluk Period. *Der İslam, LXXII (2)*, 293-309
- Bozer, R. (1999). Amasya ve Çevresinde Erken Osmanlı Dönemine Ait Üç Ahşap Kapı. *Osmanlı, II* (ss.285-293). Ankara.
- Çakmak, Ş. (2001). *Erken Dönem Osmanlı Mimarisinde Taçkapılar (1300-1453)*. Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Çerkez, M. (2005). *Merzifon'da Türk Devri Mimari Eserleri I*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gündüz Küskü, S. (2014). *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Anadolu Selçuklu Geleneği*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Kepecioğlu, K. (2009). *Bursa Kütüğü, Cilt 4*. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi.
- Keskin, M. Ç. (2015). Syrian-Origin architects around Amasya region in the early 15th century. *A|Z ITU Journal of the Faculty of Architecture, 12 (2)*, 19-33.
- Keskin, M. Ç. (2017). *Osmanlı Vilâyet-i Rûm'unun İnşası (Baniler-Vakıflar-Mimari Aktörler): Yörgüç Paşa Ailesi'nin Mimari Etkinliği (1429-1494)*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi.
- Konyalı, İ. H. (1943). *Ankara Abidelerinden Karacabey Mamuresi Vakfiyesi, Eserler ve Tarihi*. İstanbul: İstanbul Numune Matbaası.
- Kuban, D. (2007). *Osmanlı Mimarisi*. İstanbul: YEM Yayınları.
- Mayer, L. A. (1956). *Islamic Architects And Thier Works*. Genève: Albert Kundig.
- Mübarek Galib (1928). *Ankara, İkinci Kısım: Kitabeler*. İstanbul: Maarif Vekâleti.
- Öney, G. (1989). *Beylikler Devri Sanatı XIV.-XV. Yüzyıl (1300-1453)*. Ankara: T.T.K. Yay.
- Özbek, Y. (2002). *Osmanlı Beyliği Mimarisinde Taş Süsleme (1300-1453)*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Sönmez, Z. (1995). *Başlangıcından 16. Yüzyıla Kadar Anadolu Türk-İslam Mimarisinde Sanatçılar*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Tanman, B. (2000). Erken Dönem Osmanlı Mimarisinde Memlûk Etkileri. *Osmanlı Mimarlığının 7 Yüzyılı "Uluslarüstü Bir Miras"* (ss. 82-90). İstanbul: YEM.
- Tüfekçioğlu, A. (2001). *Erken Dönem Osmanlı Mimarisinde Yazı*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı.
- Yahya bin Mehmed el-Kâtib (2014). *Menâhicü'l-İnşa*. F. Unan (Haz.) Ankara: T.T.K. Yay.
- Yaşar, A. H. H. (2007). *Amasya Tarihi Birinci Cilt*. Amasya: Amasya Belediyesi Kültür Yayınları.